

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj 03524/99-4
Signatura:ba6os201

Oblastní pracoviště č. 03
Okresní pracoviště: Praha východ

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola: Speciální základní a mateřská škola při FN na Bulovce, Budínova 2, 180 81 Praha 8-Libeň

Identifikátor ředitelství: 600 021 238

IZO 102 261 466

Ředitel(ka) školy: Mgr. Jaroslava Matějovičová

Zřizovatel: ŠÚ Praha 8, Dolákova 53, 181 00 Praha 8- Bohnice

Příslušný školský úřad: ŠÚ Praha 8, Dolákova 537, 181 00 Praha 8-Bohnice

Termín inspekce: 25. 1. a 27. 1. 1999

Inspektor: Dr. Zdeňka Kubíčková

Předmět inspekce: Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Podmínky a průběh vzdělávání. Následná inspekce.

Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá: Výroční zpráva školy šk. r. 1998 /99, Přehled docházky žáků (ZŠ), rozvrh hodin, Plán práce Speciální ZŠ, Plán práce Speciální MŠ, Metodika hodnocení a klasifikace žáků Speciální ZŠ aj.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1. Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Materiálně technické podmínky jsou ovlivněny prostředím nemocničních pavilonů, kde se vyučují hospitalizované děti, jedná se o pavilon infekce (celkem 3 pracoviště v různých patrech) chirurgie, ortopedie, interny, kožního oddělení, ORL a plastické chirurgie. Ke škole patří i Strabologický stacionář (Kobylisy) a Alergologický stacionář (Čimice). Vlastním pracovištěm učitele je především pokoj s dětskými pacienty. Jen na dvou klinikách jsou herny. Ve stacionářích je vybavení analogické běžné mateřské škole. Materiálně technické podmínky se liší podle jednotlivých pavilonů. Na infekci, t.j. pavilon č.7 je povolena individuální výzdoba, pokoje jsou dobře vybaveny, PC mají i děti. Na chirurgii, což je pavilon č.5, mají málo úložného prostoru pro mateřskou školu, je zde herna, ta je však spíše využívána jako posluchárna pro mediky. Celkově lze říci, že je to náročnější prostředí pro práci učitelů. Televize a videopřehrávač jsou na chodbě, i zde však děti

mohou používat PC. Na ortopedii, což je pavilon č.13, není povolena výzdoba. Jsou tam však dobré podmínky pro výuku, velká jídelna je rozdělená na dvě části posunovacími dveřmi. Děti mají k dispozici počítač, který je plně vytížen. Dobře je využívána posuvná bílá tabule, na kterou se píše fixy. Na interně (pavilon č.15) je herna a denní místnost pro chodící pacienty. I na tomto oddělení je PC. Kožní odd. (pavilon č. 9) má děti umístěné mezi dospělými pacienty, často právě zde je dítě s rodičem, vyučuje se v jídelním koutě. ORL (pavilon č. 3) má dva pokoje pro děti, ale většina zdravotnických úkonů je ambulantní. Oddělení plastické chirurgie (pavilon č.15), má děti opět umístěny mezi dospělými. Zde funguje škola na zavolání, na tomto oddělení je dětí velice málo. Strabologický stacionář má dostatek speciálních ortooptických pomůcek a přístrojů, ale i her vhodných pro posilování slabšího oka či vytváření binokulárního vidění, např. puzzle, pexeso, drobné stavebnice aj. Alergologický stacionář má též odpovídající vybavení, všude jsou čističky vzduchu, ionizátory, zvlhčovače, germicidní lampy na ničení mikroorganismů ve vzduchu, biotronové lampy aj. Vybavení odpovídá svému účelu, jinak je vše společné s mateřskou školou a není problémem si jednotlivé hračky, knihy a ostatní pomůcky půjčovat. Společné knihovny, žakovská a učitelská jsou umístěny ve sborovně a ředitelně. Prostory pro vedení školy a pedagogický sbor jsou skromné, ale lze je využít k přípravě na práci s dětmi. Dalších prostor pro úschovu materiálu je dostatek, jedná se především o uzamykatelné skříně.

Z výše uvedeného je zřejmé, že materiálně technické podmínky odpovídají možnostem nemocnice, ať už se jedná o polohovací lůžka, pracovní stolků pevné i nastavitelné, pracovní podložky s úchyty, příruční bílé tabule se stíratelnými fixy či bílé tabule s pojezdem. Prostředí je odlišné podle jednotlivých pavilonů. Prostory školy v nemocnici jsou v rámci jednotlivých oddělení funkční. Didaktická technika je ve výuce zřetelně využívána. Vzhledem k tomu, že ani do budoucna nelze očekávat rozsáhlé rekonstrukce, škola se zaměřuje na získání lehce přenosných pomůcek a na zlepšení audio a videotechnikou. Sklad učebnic zabírá celé spektrum učebnic, které školy používají. Obecně lze však říci, že škola se snaží zajistit na všech odděleních základní podmínky k učení i výchovné práci. Na některých odděleních jsou televize, zatím jsou celkem tři, videopřehrávače jsou též v počtu tří a celkem čtyři počítače. Do konce školního roku by jich však mělo být celkem osm. Všude jsou využívány valkmány, magnetofony, diapojektory i zpětné projektory. Učitelé též často pracují s výukovými programy na PC.

Práce vedení školy a učitelé na zlepšení nemocničního prostředí je na velmi dobré úrovni. Materiálně technické podmínky jsou průměrné až nadprůměrné. Vzhledem k rozloze nemocnice a počtu míst, kde působí škola je třeba jednotlivá oddělení hodnotit individuálně.

2. Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrhy hodin respektují relaxaci žáků, odpovídají zdravotnímu stavu žáků, počtu hospitalizovaných žáků, délce pobytu žáků a vzdělávacímu programu. Mateřská škola i ŠD může za vhodného počasí a s vhodně oblečenými dětmi, v maximálním počtu osmi dětí, kterým to lékař povolí, využívat i areálu nemocnice k procházkám.

Místa pro výuku dětí odpovídají tradičním možnostem nemocnice. Pokud jsou děti vyučovány na lůžku, mají speciální stolků a tabulky speciálně upravené k tomuto účelu. Estetická úroveň školy je podmíněna úrovní nemocničního prostředí. Světelné, hygienické a tepelné podmínky jsou dobře zajištěny.

Všichni pedagogičtí pracovníci pracují v obtížných podmínkách. Škola má vypracovány vlastní pokyny pro oblast BOZP a poskytování OOPP PV, které vycházejí z předpisů nemocnice. Ředitelství školy zajišťuje svým pracovníkům pravidelné preventivní lékařské prohlídky i povinné ochranné očkování podle jejich dislokace na klinikách. Zvláštní opatření jsou zejména na infekční klinice, pro školu je závazné nepřenášet školní pomůcky na jiná oddělení. Na kožní klinice jsou u některých dětských pacientů, např. s ekzematickým onemocněním, omezovány činnosti s různým výtvarným materiálem např. plastelínou, různými syntetickými barvami aj. Na chirurgii a ortopedii nesmí učitelé bez konzultace s lékařem manipulovat s žádným ležícím pacientem. Na interně musí být pečlivě hlídána bezpečnost dětí s alergiemi a v případě nebezpečí dušnosti okamžitě volat pomoc.

Psychohygienické podmínky vycházejí z prostředí jednotlivých oddělení nemocnice, kde působí škola. Rozsah vyučovacích hodin a přestávek respektuje psychohygienické potřeby žáků. Psychohygienické podmínky pro učitele jsou hodnoceny jako podprůměrné.

3. Hodnocení personálních podmínek

Školu vede ředitelka a její zástupkyně, která má na starosti MŠ. Vedení školy je na velmi dobré úrovni, kolektiv je stabilizovaný, devět učitelů ZŠ, kvalifikovanost ve speciální pedagogice je 94 %, z celkového počtu učitelů jsou dva důchodci. Ředitelka školy studuje bakalářské studium na PF UK, školský management. MŠ má sedm pedagogických pracovníků, kvalifikovanost ve speciální pedagogice je 75%, ale všechny učitelky jsou kvalifikované. Školní družina má čtyři pracovníce, kvalifikovanost ve speciální pedagogice je 25 %, všechny pracovníce, s výjimkou jedné, která má maturitu na gymnáziu a pedagogické minimum -vychovatelství, mají vystudovaný obor vychovatelství. Celkový počet zaměstnanců je celkem 21 fyzických osob. Věkový průměr je 42,5 roků.

Personální podmínky jsou velmi dobré, je zajištěna i kvalifikovaná výuka anglického, německého a francouzského jazyka.

Personální podmínky jsou velmi dobré. V pedagogickém sboru je vysoký podíl kvalifikovaných a aprobovaných učitelů. Vedení školy podporuje odborný růst učitelů a vytváří pro to potřebné podmínky, učitelé jsou motivováni k rozšiřování své kvalifikace. Ředitelka školy studuje školský management.

4. Plnění učebních osnov

Zařazení dítěte do vyučování a míra jeho zátěže záleží na rozhodnutí ošetřujícího lékaře. Učitel se musí co nejdříve zorientovat ve vzdělávacím programu kmenové školy a ve vědomostech žáka. Učební osnovy jsou individuálně redukovány. Aktuální stav žáků učitel denně zapisuje do sešitů docházky, všichni vyučující pak doplňují denně zápisy do pobytových listů žáků. Centrální evidenční seznam obsahuje jména všech dětí, které byly vyučovány. Učitel vypracuje diagnostiku a naváže na styl práce, kterému je žák zvyklý. Na základě prognózy zdravotního stavu a délky pobytu pak učitel vypracuje výukový plán varianty A, pro krátkodobé pobyty (do 10 dnů) a varianty B pro pobyty dlouhodobé t.j. více než 10 dnů. Při variantě A na I. st. jsou vyučovány týdně 3 hodiny Č. j., 2 hod. M a 2

hod. cizího jazyka. Na II. st. 2 hod. Č.j., 2 hod. M. a 3 hod. cizího jazyka. Při variantě B na I. st. 5 hod. Č.j., 3 hod. M., 2 hod. cizího j. Př. 5 hodin., VI. pak 2 hod. týdně. Při variantě B na II. st. Č.j. 2-3 hod týdně, M. 3 hod. týdně, cizí jazyk 3 hod. týdně. Ostatní předměty pak činí dohromady 5 hodin týdně. Zpráva kmenovým školám je zasílána po 10 dnech pobytu. Při pobytu 3-6 týdnů škola odesílá i návrh klasifikace.

Děti z MŠ pracují podle okruhů výchovně vzdělávací práce rozdělených podle jednotlivých měsíců a přizpůsobené změněným podmínkám nemocničního zařízení a zdravotnímu stavu dítěte. V přístupu k dětem je zřejmý mateřský přístup, je využíváno relaxačního cvičení, s dítětem je pracováno vždy až po poradě s lékařem. Ve stacionářích je součástí denního režimu i individuální rehabilitační práce sester. Režim dne a zaměstnání dítěte se řídí jeho aktuálním zdravotním stavem. Při obtížích dítě provádí jen odpočinkové činnosti.

V ZŠ se pracuje podle platných učebních programů pro ZŠ a popř. i ZvŠ (1.-4. roč. ZŠ Obecná škola č.j.12035/97-20, Základní škola, 5. roč. ZŠ č.j. 16847/96-2, 6.-9. roč. ZŠ 18730/91-20, a 1.-9. roč. ZvŠ č.j. 22-980/97-22). Je snaha probírat s dětmi základní učivo současně probírané látky i případně doplnit učivo v nemoci zameškané. Ke každému dítěti je třeba přistupovat individuálně, neboť uvolnění výuky se odráží i v tom, že ani dva žáky stejného ročníku nelze učit společně. Samozřejmě, že je nesmírně nutná koordinace se základní školou a častý kontakt s rodiči.

Učitelky využívají všech pedagogických možností, aby děti zvládly předepsaný program. S ohledem na variabilitu současného vyučování je to úkol obtížný, výuka je převážně individuální. Operativně jsou využívány notebooky.

5. Hodnocení z hlediska kvality vyučování .

Veškerá výuková činnost probíhá v prostorách nemocnice, které svým původem nejsou k této činnosti přizpůsobeny. Učitelé pracují nejčastěji na pokojích u lůžka dítěte, s chodícími pacienty se učí v jídelnách či společenských koutech. Jen na interně je oddělená denní místnost. V celé nemocnici jsou k dispozici jen dvě herny.

Na kvalitu vyučování má vliv věkové seskupení dětí, které klade velké nároky na organizaci práce. Výuka je narušována lékařskými zákroky a léčebnými procedurami. Neméně důležitý je i aktuální stav pacienta, jak se vyrovnal se ztrátou soukromí, nepřítomností blízkých lidí, bolestí, strachem před zákrokem aj. Velkým nedostatkem je absence psychologů a psychoterapeutů. Pracovníci školy jejich působení vlastně nahrazují.

Vzhledem k poměrně krátkému pobytu dětí v nemocnicích se učitelky setkávají s dětmi z mnoha škol a mají možnost srovnání jejich chování a znalostí. Učitelky konstatují, že dochází k negativním změnám v chování dětí, zhoršují se společenské způsoby dětí. Tento stav má samozřejmě vliv i na kvalitu vyučování.

Učitelky využívají vhodnou a přiměřenou formu zaměstnávání odpovídající věku a stavu pacienta. Individuální vyučování je samozřejmě základem a nejvíce používaným způsobem výuky. Dítě by mělo poznat úspěch, neboť ten velmi přispěje k rekonvalescenci. Při výuce je využíváno prvků konstruktivní pedagogiky, čili způsob výuky vyžadující tvořivé myšlení. Osvědčily se i prvky angažovaného učení, kdy hospitalizované dítě se chce samo vzdělávat, bez nucení. Učitelky si u každého žáka stanoví nezbytné minimum pro zatížení, udělají plán, omezí se ve výuce na učivo nejzákladnější, probírají zameškanou

látku a je-li to možné, snaží se získat i určitý náskok na dobu, kdy žák bude v domácí péči, neboť rodinné prostředí ne vždy zaručuje pomoc při získávání nových poznatků. V programu je třeba navázat na učební program, se kterým pracuje žák na kmenové škole.

Pro žáky je důležitá motivace, ta musí být postavena na pozitivním hodnocení. Duševní podpora malých pacientů, snaha o pozitivní přístup k nemoci, doplnění výchovně vzdělávací práce o herní činnosti. Vlastní hry, hračky i herní pomůcky volit podle úrovně pacienta, ale i podle možnosti mobility, nálady a chutě na zapojení do herní činnosti a též podle situace na pokojích.

Jsou vytvářeny vhodné podmínky pro učení i herní činnost. Učitelky MŠ uplatňují individuální, skupinovou i řízenou hru jako nejpřirozenější činnost dětí. Vytváří dostatek příležitostí k verbálnímu projevu dětí a rozvíjí správný jazykový projev. Využívají ročních období jako inspiraci pro veškerou výchovně vzdělávací práci, v níž se uplatní všechny výchovné složky. Učitelky se snaží porozumět individuálním potřebám dětí. Všechny metody práce učitelek ve stacionářích jsou zaměřeny na kompenzaci zdravotního postižení. Na alergologii se jedná o cviky jógy, pískání na píšťalky, flétny a jiné dřevěné pomůcky. Ve Strabologickém stacionáři je práce zaměřena na obrysové kreslení, obkreslování, vybarvování, modelování aj. Každému dítěti je třeba dostatečně naslouchat, aby jeho přání byla zřejmá, ztotožnit se s jeho myšlenkami a city. Dále se učitelky snaží posilovat důvěru k pedagogům a zdravotníkům. Aby dítě porozumělo, co se děje v nemocnici, snaží se být dítěti nápomocny po celou dobu pobytu v nemocnici, pomoci mu pochopit nové prostředí, zbavit dítě strachu a získat jeho spolupráci. Napomáhat při objasňování choroby a ovlivňovat pozitivně i průběh nemoci.

Preference psychologického působení na dítě před výkonovým hlediskem. Škola při nemocnici se věnuje jednotlivým žákům podle jejich potřeb a možností. Každé dítě má jiné učebnice, jiný plán práce, je zvyklé na odlišný přístup. K tomu přistupují zdravotní obtíže, někdy doprovázené bolestí a omezením pohybu, u menších dětí se může objevit stres z odloučení od rodičů. Neustálý pobyt v nemocnici, nemožnost ji opustit, nechodit na vycházky, je zejména pro mladší děti, velmi obtížné, neboť to neodpovídá jejich věkovým možnostem.

Kvalita vyučování na základě inspekčního šetření je velmi dobrá, individuální přístup a odpovídající práce s dítětem umožňuje plynulý návrat na kmenovou školu a pomáhá i při odstranění psychických poruch z odloučení od domova.

6. Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Doba nepřítomnosti dítěte ve škole se může protáhnout i o dobu pobytu doma a dítě pak může mít po návratu do školy větší obtíže, než se očekávalo. Proto jsou výsledky práce v nemocnici tak důležité. Pro školu při nemocnici je typické to, že její výsledky není vidět.

Zpětná vazba po návratu dítěte do kmenové školy vážne, někteří učitelé ZŠ podceňují význam spolupráce s nemocniční školou, spolupráce s kmenovými školami je zajištěna zejména ze strany nemocniční školy. Zpětná vazba, jak se dítě začlenilo do vyučování po ukončení rekonvalescence ze strany ZŠ často chybí. Převažující hodnocení školy při nemocnici je pozitivní a kladné. Je zřejmé, že bez znalosti toho, jak se dítě zařadilo po ukončení hospitalizace do školního kolektivu po návratu do školy, nemůže učitel nemocniční školy kvalitně pracovat.

Práce učitelky MŠ spočívá v individuálním a operativním přístupu ke každému dítěti. Tím se i podporuje léčebný a ozdravný proces. Speciálními metodami a prostředky je zajištěna výchova a vzdělávání v souladu s požadavky MŠ.

Podobně i spolupráce s rodiči není tak jednoznačná, jak bychom očekávali. Rodiče mají zpočátku zájem především o zdravotní stav dítěte. Starosti o výuku dítěte dočasně ustupují do pozadí pod tlakem nemoci.

Výsledky vyučování lze sledovat jen s velkými obtížemi, neboť kmenové školy žáků zatím vzájemnou spolupráci nevyhledávají. Kontakty fungují především aktivitou vedení školy při nemocnici.

ZÁVĚRY

- Speciální škola je nedílnou součástí nemocnice. Spolupráce se zdravotnickými pracovníky je na velmi dobré úrovni.
- Škola při nemocnici vytváří klidné prostředí pro pobyt dětí, respektuje věk dítěte, jeho zdravotní stav i úroveň vzdělávacího procesu.
- Škola při nemocnici si je vědoma důležitosti toho, že je třeba dítě přiměřeným způsobem vzdělávat, aby po návratu do kmenové školy nemělo obtíže .
- Mateřská škola plní své úkoly v takovém rozsahu, jak to připouští zdravotní stav dětí . Významným činitelem je tvořivá práce.
- Vedení školy má dobře promyšlenou veškerou organizaci práce školy při nemocnici.
- Jeden z úkolů na školní rok 1998/99 je zaměřen na zásady klasifikace a hodnocení.
- Škola je hodnocena jako nadprůměrná.

razítko

Podpis inspektorky:

Zdeňka Kubíčová

V Praze dne 10.2.1999.

Přílohy:0

Inspekční zprávu jsem převzala dne ..11.2.1999

razítko

Podpis ředitelky školy Mgr. Jaroslava Matějovičová v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: ŠÚ , Praha 8, Dolákova 537, Praha 8 - Bohnice	22.2.1999	035 41/99-4028
Školský úřad: ŠÚ Praha 8	22.2.1999	035 41/99-4028
Rada školy:	Není zřízena	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
		Bez připomínek